

Opis i dokumentacja fotograficzna

Opis stylistyczno – formalny.

Drewniana, polichromowana i złocona barokowa ambona, datowana na 2 poł. XVIII w. Autor, warsztat nieznany. Obiekt stanowi ambona przyścienna, zawieszona na wewnętrznej części ściany oddzielającej nawę od prezbiterium kościoła. Korpus (kosz) ambony o konstrukcji ramowo – płycinowej, czworoboczny, złożony z czterech części – ścianek. Ścianki kosza nierównej wielkości, dwie węższe i dwie szersze w kształcie pionowych prostokątów. Czworoboczne płaskie ramy każdej części otoczone od strony zewnętrznej i wewnętrznej profilowanymi i złożonymi listwami. W wewnętrznym polu płyciny nakładana, wielokrotnie profilowana rama w kształcie pionowo wydłużonego rombu, z centralnie umieszczoną rzeźbioną i złożoną różą. Kosz ambony zwieńczony występującym gwałtownie do przodu parapetem. Parapet zdobiony od dołu płaskorzeźbionymi liśćmi akantu, od góry zakończony profilowanymi listwami. Partię cokołową ambony tworzy masywny, wydatny gzyms o przekroju półwałka. Dekorację gzymsów tworzą formy dekoracyjnie ułożonych drobno rzeźbionych liści, przewiązanych pośrodku potrójną złożoną wstążką. Od dołu gzyms ozdobiony podwieszonymi ornamentami liściasto – kwiatowymi z elementami draperii. Na ambonę prowadzą siedmio stopniowe schody o wachlarzowym biegu. Schody od części zewnętrznej zaściana balustrada. Jest ona podzielona na dwa pola dekorowane analogicznie jak ścianki korpusu, tak samo rozwiązany jest parapet i cokół. W płycinach balustrady dekoracje o kształcie romboidalnym w ułożeniu poziomym, dostosowane wielkością i kształtem do szerokości ograniczających je płaszczyzn. Słupek balustrady czworoboczny ozdobiony rzeźbioną dekoracją w formie liści akantu. Zapleczek w formie pionowego prostokąta z obrazem olejnym przedstawiającym Chrystusa Dobrego Pasterza wykonany na desce. Obraz otoczony wąską, złożoną i profilowaną ramą. Wzdłuż każdego z boków obrazu podłużny, rzeźbiony ornament florystyczny w układzie kandelabrowym. Brak baldachimu (o istnieniu baldachimu świadczą zdjęcia archiwalne i mocowanie tego elementu zachowane w ścianie łuku tęczowego).

Cel konserwacji. Stan zachowania oraz przyczyny zniszczeń

Niezbędne są działania konserwatorskie w celu zachowania tego cennego barokowego zabytku. Celem prac konserwatorsko – restauratorskich jest przede wszystkim zachowanie, utrwalenie i wyeksponowanie oryginalnych warstw obiektu, pierwotnej kolorystyki i złocień, przywrócenie jej pełnych walorów estetycznych. Niezbędne staje się jednak, a może przede wszystkim zahamowanie destrukcyjnych procesów starzeniowych, którym podlegają wszystkie elementy tworzące zabytek. Istotnym zagadnieniem staje się również usunięcie skutków poprzedniej nieprofesjonalnie przeprowadzonej renowacji ambony oraz właściwe pod kątem technologicznym odstąpienie i rekonstrukcje brakujących części polichromii oraz złocień. Osobnym zagadnieniem wydaje się być rekonstrukcja niezachowanego baldachimu ambony, którego wizerunek widnieje na archiwalnych zdjęciach. Ambona jest zachowana w złym stanie. Zniszczenia można odnaleźć we wszystkich warstwach technologicznych ambony. Drewno jest silnie osłabione, zniszczone strukturalnie – spróchniałe zarówno w warstwie konstrukcyjnej jak i ornamentalnej (profilowane listwy, płyciny i ramy, parapet, pionowy słupek balustrady), widoczne są ślady żerowania drewnojadów. Równie

destrukcyjnym zjawiskiem, występującym praktycznie na całej powierzchni ambony jest brak adhezji zaprawy oraz warstwy malarskiej do podłoża. Warstwa malarska łuszczy się i pudruje widoczne są liczne łuski i spękania. Zaprawa nie posiada odpowiedniej przyczepności oraz właściwości fizyko – chemicznych, jest krucha, pudruje się, widoczne są głębokie pęcherze spękania, liczne odpryski. Brak pierwotnej kolorystyki. Oryginalne złoćenia nie zachowane, ornamenty i listwy wtórnie przełożone szlagma. Brak jednego z ornamentów florystycznych podwieszonych z dołu do kosza ambony. Obecny wygląd ambona zawdzięcza renowacji przeprowadzonej na przełomie XX/XXI w.

Wymiary obiektu:

Kosz ambony: wys. 110 cm, obw. 190 cm

Szerokość pulpitu wieńczącego kosz i balustradę 20 cm

Balustrada: wys. 110 cm, dł. 195 cm

Schody: 7 stopni (Przybliżone wymiary stopnicy 80 cm x 10 cm) (Wysokość stopnia 10 cm)

Podłoga ambony ok. 100 cm²

Zaplecek: wys. 133 cm, szer. 78 cm (w tym wymiary obrazu (bez ramy): wys 86 cm x 34 cm)

Baldachim (wg. proporcji na fotografii)

PROBOSZCZ
Szulc
ks. Przemysław Szulc